

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

בראשית

(חלק כה שיחה ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת בראשית, כ"ב תשרי, ה'תשפ"ו (ב)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2025
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks
of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

בראשית ב

חסד בלי גבול⁶ (וואָרום כשם ווי דער אויבערשטער איז „אין סוף“ אַזוי זיינען מדותיו אין סוף⁷).

דערפאַר געפינט מען דעם ענין הריבוי ביותר (דוקא) אין די נבראים פון יום חמישי – דגים⁸ – כמש״נ⁹, וידגו לרוב בקרב הארץ¹⁰.

[וואָס דאָס (ברכת דגים) איז אויך נוגע צו דעם אדם, ווי די גמרא זאָגט¹⁰: בתולה נשאת ברביעי ונבעלת בחמישי הואיל ונאמרה בוי¹¹ ברכה לדגים – דאע״פ אַז בשישי „נאמרה בוי¹² ברכה לאדם¹³“ (און דאָ רעדט זיך דאָך וועגן

א. די גמרא זאָגט אין מס' שבת: האי מאן (דנולד) בחמשה בשבא יהי גבר גומל חסדים מ״ט משום דאיברו ב' דגים ועופות: (שאין טורחין לאוכלין אלא ניזונים בחסדו של הקב״ה. רש״י).

דאָרף מען פאַרשטיין: די גמרא זאָגט אין יבמות³, „שלשה סימנים יש באומה זו הרחמנים כו' וגומלי חסדים“ – והיינו אַז די מדה פון גמילות חסדים איז „בטבע כל ישראל בתולדותם“⁴ – איז וואָס איז דער אויפטו אין דעם „(יהי גבר) גומל חסדים“ פון אַ נולד „בחמשה בשבא“, לגבי דער מדה פון גמילות חסדים „שב-טבע כל ישראל בתולדותם“⁵?

ב. ויש לומר, אַז דער ביאור אין דעם איז נרמז אין לשון רש״י „ניזונים בחסדו של הקב״ה“:

דער יתרון פון יום חמישי (של מעשה בראשית) איז, וואָס דעמאָלט האָט מאיר געווען „חסדו של הקב״ה“ וואָס איז אַ

(6) ע״ד המבואר בענין כ״ו דורות לפני מ״ת שהיו ניזונין בחסדו של הקב״ה (פסחים קיח, א) – שקבלו חיותם מבחי״ רב חסד״ שלמעלה מהשתלשלות [אוה״ת בראשית (כרך ב) רפח, א. קונטרס ומעין מאמר ח ואילך. ועוד. וראה בארוכה ד״ה ויהי בשלח בסה״מ תקס״ב (ע׳ קמו ואילך), תו״א, תו״ח (פ״ב ואילך) ואוה״ת (ע׳ שסא. כרך ז ע׳ ב׳תרנ׳ד ואילך). ועוד] – ולכן האריכו ימים (ראה תקו״ז ת״ע בסופו. לקו״ת ברכה צג, ריש ע״ד. וראה לקו״ש חט״ו ע׳ 66 ואילך).

(7) תניא ח״ב פ״ז (פד, סע״א). וראה אגה״ק ס״ו החילוק בין „חסד עולם“ ור״ב חסד״ שהוא בבחי״ א״ס ובל״ג. וראה הערה הקודמת.

(8) להעיר מחדא״ג מהרש״א שבת שם „שגמל חסד עמהם (דגים ועופות) ליתן להם ברכה שלא יהיו חסרים“. וע״פ המבואר בפנים אולי יש להוסיף, ששייך גם לטבע הריבוי שיש בדגים (וגם בעופות) – ריבוי יותר מבהמות וחיות.

(9) ויחי מה, טז.

(10) כתובות ה, א.

(11) פרשתנו שם, כב.

(12) פרשתנו שם, כת.

(13) כתובות שם – שלכן אלמנה נבעלת בשישי (שם).

(1) קנו, א.

(2) פרשתנו א, כ ואילך.

(3) עט, א. ועוד.

(4) ל' אדה״ז – תניא ספ״א [ולהעיר דשם מבואר דטבע זה הוא (גם) מצד נפש הטבעית (שמצד ק״נ). ובאגה״ק ס״ב (קית, א) – שהוא מצד נפש האלקית. ע״ש. וראה ליקוט פירושים כו' (קה״ת) לתניא פ״א ע׳ מה ואילך].

(5) בפשטות יש לומר כי הסוגיא בשבת איירי במין האדם בכלל, כולל אוה״ע (ולהעיר מחדא״ג מהרש״א שם ד״ה חזרו במצות – „בד״ מצות“).

אבל מכיון שמדובר שם גם בבני״י (כמפורש בסוגיא שם) – מסתבר לומר, שגם בבני״י יש חידוש במזלו (וטבעו) של הנוול ביום חמישי.

מדת החסד (וואָס איז (כשמה) במדה והגבלה, אע"פ ואפילו ווען ס'איז „כדבעי¹⁹ ל' למיעבד), נאָר מסירת נפש אויף חסד, אָן קיין מדידה והגבלה.

ג. די כלי אויף „חסדו של הקב"ה" הבלתי מוגבל – איז דער ענין פון ביטול²⁰:

כל זמן דער אדם פילט זיין אייגענע מציאות, קען ביי אים נישט זיין דער ענין פון חסד (פאַר אַן אַנדער מענטשן) בלי מדידה והגבלה; דוקא בשעת ער איז מבטל זיין מציאות, ער פילט נישט (אָזוי פיל) זיין „איך" און זיינע אייגענע רצונות וכו', קען ביי אים זיין „בכל מאדך", למעלה ממדידה והגבלה.

און אויך דעם ענין געפינט מען (נרמז) ביי דגים (וואָס ביי זיי איז דאָ די ברכה פון ריבוי בלי הגבלה) – די דגים זיינען כל כולם מכוסים במים אָזוי אַז עס זעט זיך נישט אָן זייער מציאות, נאָר די מציאות המים המכסים עליהם.

– די גמרא זאָגט²¹, אַז ווייל „מים מכסין עליהם" (אויף די דגים) דערפאַר איז „אין עין הרע שולטת בהם" (און מהאי טעמא איז אויף זיי שורה ברכת ה' ביותר²²); וי"ל, שבפנימיות איז „מים מכסין עליהם" (נישט נאָר שולל די שליטה פון „עין הרע" (היפך הברכה), נאָר) אויך פועל אָן ענין חיובי, דורכדעם זיינען די דגים ראויים וכלים צו ברכת ה'.

נשואי האדם¹⁴, איז אָבער פאַראַן אַ מעלה (אויך) אין דער „ברכה לדגים" (בחמישי) לגבי „ברכה לאדם"¹⁵, וואָס דוקא ביי דגים איז דאָ דער ענין הריבוי („וידגו לרוב בקרב הארץ"), וואָס דאָס איז¹⁶ די מטרות פון נשואין, „פרו ורבו"¹⁷.

און דאָס איז דער חילוק צווישן דעם וואָס כל ישראל זיינען גומלי חסדים בטבעם און דער טבע גמילות חסד פון אַ נולד ביום חמישי:

טבע החסד וואָס איז פאַראַן ביי כל ישראל בתולדותם איז מיט אַ מדידה והגבלה, ובפשטות – מ'איז גרייט צו טאָן חסד מיט אַנדערע, אָבער נישט אין אַן אופן אַז מ'זאָל זיין גרייט צו פאַרבויען אויף אַלע אייגענע צרכים (אָדער דורכ-גיין צוליב דעם אַנדערע שוועריקייטן);

משא"כ דער וואָס איז נולד ביום חמישי (ווען ס'איז מאיר חסדו של הקב"ה) – איז ביי אים די טבע החסד למעלה מהגבלה¹⁸, ד.ה. זיין חסד איז נישט נאָר אויף וויפל ס'מאָגט זיך מצד זיין

14) וראה כתובות שם (בתי' הא'), „ברכה דאדם עדיפא ליה".

15) להעיר מריטב"א כתובות שם דלתי' הב' בגמ' שם – „ברכה דדגים עדיפא משום שאין העין שולטת בהם". וראה פני יהושע שם (בסברת המקשן – לדעת התוס'), „דברכה דדגים עדיפא שהם פריין וריבין יותר מכל הבריות כדכתיב וידגו לרוב".

16) ראה לקו"ש חיי"ז ס"ע 174 ואילך (וש"ג). ועוד.

17) פרשתנו א, כח. נח ט – א, ז. וראה רש"י פרשתנו שם, כב (ביום ה') ד"ה ורבו.

18) אבל לאידך יש מעלה בטבע גמ"ח שבישראל בתולדותם לגבי הנולד ביום חמישי (שזהו גם באוה"ע, כנ"ל הערה 5) – כי עניני המזל כו' שבשבת שם ענינים רק שמולידים „נטי" קצת" לענין מסוים (לח"מ להל' תשובה פ"ה ה"ד. וראה בארוכה לקו"ש חט"ו ע' 10 ואילך). משא"כ המדות טובות שבטבע כל ישראל בתולדותם הן מדות טובות בפועל שמצד טבע נפשותם.

19) כתובות ס, רע"א.
20) להעיר מהמבואר בהחילוק בין חסד דאברהם וחסד דישמעאל (לקו"ת עקב יז, ג ואילך. תו"ח תולדות ד, א ואילך. אוה"ת וירא צ, סע"ב ואילך. ועוד. לקמן ע' 80).
21) ברכות כ, סע"א. וש"נ.
22) דאין הברכה מצוי אלא בדבר הסמוי מן העין (תענית ח, ב). וראה חזא"ג מהרש"א ב"מ פד, א ד"ה אל תקרי.

ממילא אין אן אופן „כמו שעשה הקב"ה"
— א חסד בלי מדידה והגבלה²⁸.

ד. כל הנ"ל האט א שייכות מיוחדת
לדורנו זה:

דער ענין מיוחד (הנ"ל) פון „דגים“
איז פארבונדן מיט יוסף הצדיק, היות
אז די ברכה „וידגו לרוב בקרב הארץ“
איז געזאגט געווארן בשייכות צו בני
יוסף, און ווי די גמרא²⁹ זאגט אז
דערפאר איז „אין עין הרע שולטת“ ביי
„זרעו של יוסף“ (וכדברי ר' יוחנן²⁹). אנא
מזרעא דיוסף קא אתינא דלא שלטא ביי
עינא בישא).

און דאס איז די שייכות לדורנו זה
— וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר, נשיא דורנו,
איז שמו (הראשון) יוסף:

די הנהגה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר איז
געווען אין אן אופן פון „וידגו לרוב
בקרב הארץ“ — ער האט מפיץ געווען די
מעיינות פון תורת החסידות מיט א הת-
רחבות גדולה, אן קיין מדידה והגבלה,
אין אן אופן אז עס זאל דערגרייכן בכל
מקום ומקום³⁰, אויך „בקרב הארץ“ —
אין דער „תוכנית“ פון ארץ וארציות³¹,
בזו צו תחתון שאין תחתון למטה ממנו
(ובלשון הידוע³²: יפוצו מעיינותיך חוצה
— אין דעם חוצה שאין חוצה ממנו) —

והביאור: מים זיינען דער מקור החיות
פון דגים²³, ביז אז דאס איז זייער אמת'ע
מציאות (וואס דערפאר האלט רשב"ג אז
„כל שהוא מבריית המים“ איז ניט חוצץ
בפני המים²⁴). דאס הייסט, אז דגים האבן
אין זיך א תכונה פון „ביטול“ צו מקור
חיותם²⁵ (און דערפאר איז ביי זיי פאראן
דער ענין פון ריבוי²⁶ למעלה מהרגיל).

ועד"ז איז אין עבודת האדם: כדי
צו מעורר זיין ביי זיך דעם אמת'ן,
העכסטן אופן פון גמילות חסדים, חסד
בלי הגבלה (וואס איז פארבונדן מיט
„חסדו של הקב"ה“) — פאדערט זיך די
עבודה צו פועל זיין ביי זיך דעם ביטול
צו דעם אויבערשטן.

און דאס איז תוכן כוונתו של רש"י
בפירושו אויפן פסוק²⁷ „ובו תדבקון“
— „הדבק בדרכיו גמול חסדים.. כמו
שעשה הקב"ה“: בשעת א איד דינט
דעם אויבערשטן אין אן אופן פון „ובו
תדבקון“, ער פועלט ביי זיך צו שטיין
אין א דביקות אמיתית מיטן אויבערשטן
(באופן אז ער פילט ניט זיין אייגענע
מציאות, נאר בלויז דעם אויבערשטן,
צו וועמען ער איז דבוק) — דעמאלט
„טוט זיך“ ביי אים גמילות חסדים בדרך

(23) דכשפורשים מן המים מיד מתים (ע"ז ג,
סע"ב. ברכות סא. ב. וראה לקו"ש ח"ח ע' 363
הערה 1 ובשוה"ג שם).

(24) מקואות פ"ו מ"ז. ידים פ"ב מ"ב. וראה
לקו"ש חכ"ז ע' 241 (ובהנמנן בהערה 45 שם).

(25) ולהעיר שגם „עופות“ אינם „חומריים
ארציים כ"כ כמו בהמות וחיות, דנבראו מן הרקק
(חולין כז, ב. רש"י פרשתנו ב, ח (בסופו). שם, יט)
— ראה לקו"ש ח"ד ע' 1295. וש"נ.

(26) להעיר מתורת הה"מ דמלאכים נצחיים
יותר מן הנשמות לפי שיש להם בחי' היראה
(ביטול) יותר מהנשמות (הוספות לאור' הוצאת
ק"ת סני"ו. וש"נ).

(27) ראה יג, ה.

(28) ראה בארוכה בכ"ז — לקו"ש ח"ד ע' 62
ואילך (וראה שם לפנ"ז — ע' 57 ואילך — שגם
ע"ד הפשט כ"ה, שכוונת רש"י היא לגמ"ח שאין
מחוייבים בה. ע"ש באורך).

(29) ברכות כ, סע"א. וש"נ.

(30) ראה לקו"ש ח"ג ע' 875 ואילך. חכ"ט ע'
295. ועוד.

(31) להעיר מרש"י וארא ה, יח. וראה אגה"ק
סו"ס כח.

(32) (משלי ה, טז) — מענה מלך המשיח
להבעש"ט (אגה"ק דהבעש"ט המפורסמת —
נדפסה בכתר שם טוב בתחלתו. ובכ"ח).

איז ניטאָ וואָס צו חושש זיין פאַר
 „עינא בישא“, ועאכו”כ ניט פאַר אַנדערע
 שוועריקייטן כו’,

און דורך דעם וואָס מ’איז ממלא
 בזריות די שליחות פון „יפוצו מעיינו-
 תיך חוצה“, וועט מקויים ווערן נאָך
 שנעלער – בזריות – די הבטחה פון
 מלך המשיח צום בעש”ט³⁶ אַז כשיפוצו
 מעיינותיך חוצה קא אתי מר דא מלכא
 משיחא,

במהרה בימינו ממש.

און צוזאַמען דערמיט האָט ער ניט
 חושש געווען פאַר „עינא בישא“³³, מה
 יאמרו הבריות („למה תראו“³⁴).

און דאָס איז אויך די הוראה בפועל
 – אַז מען דאַרף זיך עוסק זיין אין הפצת
 המעיינות חוצה, מיט דער גרעסטער
 התרחבות, אַז די מעיינות הבעש”ט זאָלן
 דערגרייכן בכל מקום ומקום. און בשעת
 מען שטייט אין אַ תנועה פון ביטול („ובו
 תדבקו“) וואָס דאָס ווערט אויפגעטאָן
 דורך „הדבק בתלמידי חכמים“³⁵ –

(33) ראה ספר השיחות תש”ה ע’ 61.

(34) ל’ הכתוב – מקץ מב, א.

(35) כמחז”ל (ספרי הובא ברש”י) עה”פ (עקב

יא, כב) ולדבקה בו (נת’ בתניא פ”ב).

(משיחת כ”ף מ”ח תשד”נ)

(36) נסמן בהערה 32.

